

Cuprins

CAPITOLUL ÎNTÂI

Arestarea. Convorbiri cu doamna Grubach. Apoi domnișoara Bürstner	5
--	---

CAPITOLUL DOI

Primul interogatoriu	45
----------------------------	----

CAPITOLUL TREI

În sala goală. Studentul. Birourile tribunalului.....	67
--	----

CAPITOLUL PATRU

Prietena domnișoarei Bürstner	100
-------------------------------------	-----

CAPITOLUL CINCI

Bătăușul	111
----------------	-----

CAPITOLUL ȘASE

Unchiul Leni.....	121
-------------------	-----

CAPITOLUL ȘAPTE

Avocatul, industriașul și pictorul	149
--	-----

CAPITOLUL OPT

Negustorul Block. K. renunță la serviciile avocatului	215
--	-----

CAPITOLUL NOUĂ

În catedrală257

CAPITOLUL ZECE

Sfârșitul.....288

FRANZ
KAFKA

Procesul

Traducere din limba germană
de Gellu Naum

POLIROM
2019

— Nu mi-am pierdut încă mințile, domnișoară. Dacă lucrul pe care ți l-am cerut n-ar fi posibil, nu ți l-aș fi cerut. Acum lasă-ne, te rog.

Infirmiera stătea în picioare, la căpătâiul patului, cu capul spre unchi; lui K. i se păru că o vede mângâind mâna avocatului:

— Poți să spui tot față de Leni, șopti bolnavul cu glas rugător.

— Ceea ce vreau să spun nu mă privește pe mine și nu e vorba de-un secret al meu, vorbi unchiul și se răsuci de parcă ar fi vrut să arate că nu mai voia să discute, dar că-i mai acorda celuiilalt un minut de gândire.

— De cine e vorba atunci? întrebă avocatul, cu voce stinsă, culcându-se la loc.

— De nepotul meu, spuse unchiul. L-am adus și pe el. Și-l prezintă: domnul procurist Josef K.

— Of! făcu bolnavul ceva mai înviorat, și-i întinse mâna lui K.; scuzați-mă, nu vă observasem. Du-te, Leni, îi spuse el apoi infirmierei care nu se împotriva deloc, și-i întinse mâna ca și cum s-ar fi despărțit de ea pentru multă vreme.

— N-ai venit deci, îi spuse unchiului care se apropiase, mai împăcat, n-ai venit deci să vizitezi un bolnav, ci pentru afaceri.

Ideea că veniseră să-l vadă ca pe-un bolnav părea că-l paralizase până atunci, într-atât păru de viguros începând din clipa aceea. Rămase tot timpul sprijinit într-un cot, ceea ce nu se putea să nu fie obositor, și-și frământă tot timpul o șuviță din barbă.

— Ai și început să arăți mai bine de când a ieșit vrăjitoarea, începu unchiul. Dar se întrepruse și șopti: fac prinsoare că ascultă, și se repezi la ușă.

Dar după ușă nu se afla nimeni și unchiul se întoarse – nu dezamăgit, căci absența infirmierei i se părea un lucru și mai rău – ci enervat.

— Te înșeli în privința ei, spuse avocatul fără s-o apere mai mult – poate vrând să arate astfel că infirmiera n-avea nevoie de apărare. Apoi continuă pe-un ton ceva mai prietenos: cât despre afacerea nepotului dumitale, firește că m-aș socoti fericit să mă pot ocupa de ea, dacă puterile îmi vor îngădui o sarcină atât de dificilă; tare mă tem însă că nu sunt la înălțimea cerințelor, dar n-am să mă dau în lături de la nimic; dacă n-am să pot face față situației, o să putem angaja oricând încă un coleg. Sincer vorbind, afacerea în cauză mă interesează prea mult ca să renunț dinainte să mă ocup personal de ea. Dacă inima n-o să-mi reziste până la capăt, măcar o să aibă un prilej demn să-și înceteze bătaile.

K. se gândea că nu înțelege un cuvânt din tot ce-și spuneau ei; își privea întruna unchiul sperând să găsească la el vreun sens, dar acesta ședea cu lumânarea în mână pe noptiera de pe care o sticlută cu medicamente se și rostogolise pe covor; unchiul aproba clătănând din cap tot ce spunea avocatul, se arăta de acord asupra tuturor punctelor și-și privea din când în când nepotul, cerându-i parcă aceeași aprobare. Îi vorbise cumva unchiul, mai înainte, avocatului, despre proces? Nu; ar fi fost imposibil căci tot ce se petrecuse

adineaori anula o asemenea presupunere. De aceea spuse:

— Nu înțeleg nimic.

— Să mă fi înșelat oare? întrebă avocatul, la fel de mirat și de stânjenit ca și K., să mă fi dus graba pe o cale greșită? Despre ce doriți să-mi vorbiți? Credeam că e vorba despre procesul dumneavoastră.

— Despre proces, firește, spuse unchiul și-l întrebă pe K.: atunci ce dorești?

— Dar de unde știți oare cât de cât despre mine și despre procesul meu? întrebă K.

— A! Asta era! zâmbi avocatul. Doar știți bine că sunt avocat și frecventez cercuri juridice în care se vorbește totdeauna despre procese și le rețin pe cele mai neobișnuite, mai ales când e vorba de nepotul unui prieten. Cred că nu-i nimic de mirare în asta.

— Ce dorești? îl întrebă unchiul pe K. Pari neliniștit.

— Frecvențați cercuri juridice? întrebă K.

— Sigur că da, spuse avocatul.

Iar unchiul adăugă:

— Întrebi ca un copil.

— Cu cine să mă văd, spuse avocatul, dacă nu cu colegii mei de breaslă?

Tonul lui era atât de convingător, încât K. nu-i răspunse nimic.

„Lucrați totuși, ar fi vrut el să spună – dar nu izbuti să-și învingă reținerea de-a rosti cuvintele, lucrați totuși pentru justiția obișnuită și nu pentru cea din pod.“

— Gândiți-vă, continuă avocatul cu tonul cuiva care explică printr-o paranteză un lucru de la sine înțeles, gândiți-vă că asemenea relații

aduc mari avantaje clientelei mele, în multe privințe. Asta nici n-ar mai fi nevoie să v-o spun. Firește, pentru moment boala mă stingherește destul, dar am încă printre oamenii justiției câțiva prieteni care vin să mă vadă și de la care mai aflu ce e nou. Ba poate că aflu mai repede chiar decât unii perfect sănătoși, care stau toată ziua la tribunal. Așa se face că am, chiar în clipa de față, un oaspete care mi-e foarte drag.

Și arată spre un colț întunecos al încăperii.

— Unde? întrebă K. aproape cu grosolănie, din pricina uimirii.

Și se uită nedumerit în jurul lui; fâșia de raze a lumânării era departe de-a răzbate până la peretele din față. Dar, într-adevăr, ceva începu să se miște în colțul acela. Iar când unchiul ridică lumânarea, descoperiră acolo un domn în vârstă, așezat lângă o măsuță. Pesemne că domnul acela își ținuse până și răsufarea ca să poată rămâne atâta vreme neobservat; acum, el se ridică ceremonios și vădit supărat că se atrăsese atenția asupra lui. Și își agită mâinile ca pe niște aripioare, ca să arate că refuză orice prezentare și orice plecăciune, că nu ține cu nici un chip să-i deranjeze pe ceilalți și că-i roagă să-l lase în întuneric și să-i uite prezența. Dar lucrul acesta nu mai era cu putință.

— Ne-ați luat prin surprindere, spuse avocatul, ca să se explice.

Și, cu un gest, îl încurajă pe domnul cel vârstnic să se apropie, iar domnul se apropie încet, privind în jurul lui, extrem de șovăitor, dar cu oarecare demnitate.

— Domnul șef de birou... Ah, dar iertați-mă! nu v-am prezentat încă. Iată-l pe prietenul meu Albert K. și pe nepotul său, domnul procurist Josef K.; iar dumnealui e domnul șef de birou. Domnul șef de birou a avut amabilitatea să vină să mă vadă. Un profan nu și-ar putea da seama de valoarea unei asemenea vizite; ca s-o poți aprecia trebuie să fii inițiat, trebuie să cunoști mulțimea de treburi care îl copleșesc pe domnul șef de birou. Dar el a venit, și eram pe cale de-a sta de vorbă liniștit, atât cât îmi îngăduie slăbiciunea pricinuită de boală. De fapt nu-i interzisesem lui Leni să deschidă ușa eventualilor vizitatori, pentru că nu așteptam pe nimeni, credeam că o să rămânem singuri. Și tocmai atunci, dragul meu Albert, ai început tu să bați cu pumnii în ușă, iar domnul șef de birou s-a retras într-un colț cu scaunul și cu măsuta; dar observ că dacă am vrea, am avea un subiect de discuție comun; să ne adunăm deci la un loc... Domnule șef de birou..., adăugă el înclinându-și capul cu un zâmbet slugarnic și arătând un fotoliu de lângă pat.

— Din păcate, vai! nu pot să rămân decât câteva clipe, spuse șeful de birou, amabil, adâncindu-se în fotoliu și uitându-se la ceas. Treburile nu-mi dau răgaz. Dar nu vreau să scap prilejul de-a face cunoștință cu prietenul unui prieten de-al meu: și dădu ușurel din cap către unchiul care păru foarte satisfăcut de noua lui cunoștință; la drept vorbind, temperamentul îl împiedica pe unchi să-și exprime sentimentele; de aceea însoți cu un râs pe cât de zgomotos pe atât de jenat cuvintele șefului de birou. Oribil tablou! K. putu să-l

privească în voie, căci de el nu se ocupa nimeni! Șeful de birou, din moment ce fusese chemat să ia parte la discuție, preluă, după cum îi era obiceiul, frâiele convorbirii. Avocatul, a cărui slăbiciune de mai adineauri poate că avusese doar rostul de-a-i alunga pe noii oaspeți, începu să asculte atent, cu mâna pâlnie la ureche, iar unchiul, care nu lăsase lumânarea o balansa pe pulpă și avocatul privea adesea, îngrijorat. Jocul acesta – unchiul uită curând orice urmă de jenă și se lăsă cu totul cucerit de încântarea pe care i-o produceau elocința șefului de birou și gesturile unduioase cu care acesta își însoțea cuvintele. Rezemat de tăblia patului, K. se pomeni cu totul neglijat, poate chiar dinadins, de șeful de birou, și nu le mai servi decât ca auditor bătrânilor domni. De altfel, abia dacă știa despre ce vorbeau ei și-și lăsa gândurile să-i rătăcească în voie, când la infirmieră, când la purtarea grosolană a unchiului față de ea, când la întrebarea dacă-l mai văzuse vreodată pe șeful de birou. Nu cumva se aflase și el în publicul venit la primul lui interogatoriu? S-ar putea să se înșele; oricum, șeful de birou s-ar fi putut perfect situa printre bătrânii cu bărbierare aflați în primul rând al publicului.

La acestea se gândea K. în clipa când un zgomot ca de porțelan spart îi făcu pe toți să ciulească urechile, atenți.

— Mă duc să văd ce s-a întâmplat, spuse K. și porni încet, vrând parcă să le dea celorlalți posibilitatea de a-l reține.

Abia ieșise în vestibul și tocmai încerca să se orienteze în beznă, când o mână mică se